

حق مبنای اصول حقوقی ملی فرانسه شمرده میشود.

در عهد سلطنت لوی یازدهم در موقع بهاء اصل اساسی تأسیسات ملی رو با احتیاط گذارده بود فیلیپ تاسین وزیر و معمر پادشاه منظور میشود. (آیا سلطانی در روی زمین بوده است که نتواند مالیاتی را که از شخص مالکات میدهند رضایت نداشته باشند چنانچه بق نالم و زور تحصیل نماید) -

بایست اسلطنه اندر روز بنام شارل دوازدهم در مقابل حق مالک تسلیم گردیده و در حق - بقاضای انانژرو و عدم انعقاد مجلس را برای دو سال بمد داد. (تجدید اجازه در اوقات مالیات را ننمایند). ولی همیشه نمایندگان بولایات خود مراجعه نمودند که سال گذشت و نائب السلطنه خود را همان اجازه پارلمان پاریس قانع نموده و مدارعت باخدمه ایالت کرده و انعقاد جلسه انانژرو را برای بیست سال بمد به تأخیر انداخت.

هاری چهارم در زمان خود حقوق ملت را تصدیق نموده ولی انانژرو را بیک مرتبه آنهم خیلی در دعوت و انعقاد نمود و مثل پیشینیان خود اصول را تصدیق و اعلام نموده ولی حتی الامکان از اجراء و اعمال آن مصیبت می نمود

شخصی که در ملوی چهاردهم فنلس با ولعه بد خاطر بمان همیشه باید (که ساعاً شاه هیچ وقت بافندار شخصی خود از همت و جهی دریافت ننموده و همیشه محاسن مالی و جواهرات لازمه را برای احتیاجات دولتی عشا مکرده است و آیا چه چیز حر استداد سلاطین این حق را عصب نموده است؟)

در قرن هیجدهم بواسطه طون مدب عدم اعمال قوای ملی این حق هانت نظر چنین برآمد که از خیالات معنو گردیده و اثر هم این موضوع

را اهمیت ننیدند و مدرسه علم اقتصاد نیز نظریات غریب و عجیب را جمع
یاقتدار مطلقه بیان می نمود است معیناً رسوایان را 'کنندسه دار' و 'عموم'
هوانسکیو حقوق ملت را نسبت به تصویب و اجازه عایدات و مخارج
عمومی یکی از حقایق اساسی میدانسته اند. میتوان گفت که سابقه در
این موضوع همیشه وجود داشته و اصول حقوق ملت دائماً بیان و ابلاغ
گردیده منتهی و اجرای آن در پوته اجمال مانده است.

برای توضیح اختلاف اصول عقیده در طرز عمل برای عدالتی
بتجانوزاتی که از طرف سلطنت نسبت به حقوق ملت می گردیده گفته
میشد که مجالس آناژرو لایق کار نبوده و برای انجام وظایف خود به بلایت
نداشته اند.

این مسئله نیز محقق است که آناژرو چون عوامل ملولانی
منعقد میگرددند و مرکب از اشخاص غایبی از آشنائی با امور ممالکاتی
بوده است فرصت تحصیل تجربه نداشته و در تعیین و تثبیت حق خود
عاجز بوده اند.

در فرانسه هیبایستی مجالس مزبوره فقط با جذبیت تازه در اجناب
رأی در بودجه را نموده باشند ولی در عوض میل به دخالت امور اداره
سلطنتی داشته و همچو تصور می نموده اند که حکومت افراد اعیان آناژرو
اساسی و فقط وسیله جفیل و نگاه داری بودجه است. در سنه ۱۵۹۶ در
رددن مثل ۱۶۱۴ در پاریس اینطور نقاشا کردند که کمیسیون اراعیان
تشکیل گردیده و اداره امور ممالکت را با سلطنت متفقاً در دست
بگیرند.

حاری چهارم موافقت با هیل آنها نموده و شورای ملی براه
Conseil de raison از اعیان آناژرو تشکیل داده ولی بواسطه

عدم توانایی و اختلاف داخلی هیئت مزبور و مجبور به انحلال و تفرقه گردید.

اداره سلطنت چون بهتر تشکیل یافته بود وسائل کاملی برای مخالفت با اتانژرو داشته ولی این غلبه سلطنت بالاخره باعث تدبختی بزرگی برای فرانسه شد.

۴ - دوره پارلمانها

از ۱۶۱۲ اتانژرو منعقد نگردید و تا سال ۱۷۸۹ در مدت ۱۷۵ سال حکومت مملکت در دست سلاطین بوده و سلطنت پنهانی بدون معاونت و هشار کت نمایندگان مملکت مالیات برقرار نموده و مخارج را بمیل خود معین و مصرف مینمود.

در آنوقت زمانی که ما آنرا دوره پارلمانها مینامیم افتتاح و ایجاد گردید. در حقیقت در این مدت فاصله فقط قوه که با اقتدارات مطلقه سلطنت مقابل و موازیه مینمود اقتدار پارلمانها بود. پارلمانها مقامی را که در تشکیلات بودجه بواسطه نبودن اتانژرو خالی مانده بود اشغال نمودند و مجالس دارای چنین حقی نبودند زیرا امضاء آن فقط از طرف شاه انتخاب میشدند.

این شغل و منصب ده بواسطه تقدیمات تقدیمه تهیه شده بود و عملاً و عملاً يك مقام تقنینی را به آنها تمیذاده است.

موتسکیو در باره پارلمانهای مزبور میگوید: پارلمانها اعلام قوانین را مینمایند و در موقعی که قوانین مقرر گردید و در مواردی که قوانین فراموش میشود نیز آنها را بخاطر آورده و یاد آوری مینمایند. پارلمانها هیچ حقی نسبت به تصدیق قوانین مخصوصاً قوانین مالیه

۳. بنای اصول بودجه بطرز جدید -

حقوق نمایندگان ملت نسبت به ایداعات شناخته شده و پس از آن نسبت به مخارج نیز تصدیق گردد.

هیجان عقاید که باعث انعقاد آناژرو در ۴۴۵ ۱۷۸۹ میلادی ایجاد

اصول جدید را نیز نمود.

برای آن که مطلب را بهتر درک نمودیم و به مقصد از درک توهم بایستی موضوعی که تا کنون بلا مبالغه مربوط و مخلوط به یکدیگر بود از هم تشخیص بدهیم و آن عبارت از عایدات و مخارج است. اشتغال مجالس قدیمه آناژرو در امور بودجه در حقیقت فقط مربوط به عایدات و عطا نمودن وجوه لازم بود و در آن مجالس هر بوره نظر خود را به مصرف عایدات و وجوه عایدات (یعنی مخارج) معطوف میداشتند.

در دوره قدیم حقوق بودجه عبارت از جمله ساده و سهل بوده است : - (هیچگونه مالیاتی بدون رضایت ملت نمیتواند اجناسود). بدون شبهه در آن موقع این خود نیز باک عمده مهمی بود و است که ملت خود برای خود مالیات وضع ننماید.

در موقعیکه در سنه ۱۷۸۹ انقلاب شروع گردید اصول و آنچه دره رأی در باره مالیاتها از طرف نمایندگان ملی موضوعی بود که اساساً موازق مذکوره که گاهی عملاً هم تصدیق شده بود، اصلاح یافته و در سنه عمومی بود.

بهین مناسبت همین قوانین و قواعد در سنه ۱۷۸۹ متغیر آزادی ملت را در این موضوع اصلاح نمودیم و جمله در این باب مشتمل است

یادگیری مندرج میگردند : هیچ مالیاتی بدون اجازه ملت نمی تواند
اخذ شود :

در زمینه همین عقاید و نظریات مجلس ملی در اولین ماده های
اجتماع و اعتماد خود قانون سراج قطعی وضع نمود (۱۷ ژوئن
۱۷۸۹) .

از آن بعد نه فقط از لحاظ فلسفه رأی راجع به مالیات متعلق و
مربوط بنمایندگان ملت گردیده بلکه در اعمال و اجرای این حق هم
از ۱۷۸۹ تا بهروز خللی وارد نیامده است .

نسبت به مخارج و سمیت طور دیگر بود و کلای جدید ۱۷۸۹ با
رجوع بسوابق و تجربیات گذشته و اصول قوانین قدیمه در این مسئله
مردم بودند که آیا امور راجعه به مخارج یکی از حقوق سلطنتی و دولتی
نیست ؟ و همین که عایدات از طرف ملت برای احتیاجات شونت رأی داده
شد آیا مصرف و حواله و تأدیه مخارج با خود دولت نیست ؟ و از قضا
مطلب هم همینطور تادوره دستورامیون مبهم ماند .

بادداشت های هیئت های محلی که در اتانژرو تقدیم گردیدند بجای
آنکه مثل رأی دوباره مالیات مطالبه اسراج بنوسند چوالات مبهم در
هم و مردمی در موضوع مخارج نوشته اند و نمونه بادداشتهای مذکور از
قرار ذیل است . - دوزراء نسبت با اداره امور خود باید بمنزله محاسب ملت
باشند (بادداشت اشرف میر کور)

« محاسبه مخارج در نعمت نظر و ملاحظه مجلس ملی آمده و برای
هر وزارتخانه يك مبلغی معین خواهد گردید که نسبت بآن مبالغ وزراء
زیرستان آنها محاسب و مسؤول باشند یعنی در مواقع همیشه محاسبه را
تعویل ندهند » بادداشت طبقه سیم هنقارزیس .

«مخارج لازمه دوائر دولتی مابعد مطابق صورتهای تعیینی» میس
شود و یادداشت طبقه سیم گویین.

«نماتندگان بدو» تا کمال ۵۵ ت سورتهای مالییه را رسیدگی و
تصفیه مخارج هر روز از انخابه را می نمایند. همچنین تمام بیوزهای، عدالت و
مخارج رسیدگی و تصفیه گردید محاسبات و بودجه طرح و نشر شده و
عائنی خواهد گردید (یادداشت طبقه عوام ر) این
این بود تقریباً خلاصه مواردی که از اجراء مترقی مخارج این
گردیده است.

در بعضی موارد هم سر به آسان شده است که در این باره
میل و اراده سلطان و اگدا شود. «مخارج درازت» تا از طرف
امایح صورت شاه همین و معبر گردیده و در او نه و سره و سوتی
در آن را نظریات اعلام صورت و اگدا از ... (...)
من پلینه).

«مجلس مشروطیت بواسطه عدم سابقه در این حالت از مطالب
نموده نه بودجه تشکیل و منظم نموده دیگر» ... (...)
دولتی کرد

بدون شبهه صدر این مجلس و بودجه در این باره
در باری بسیار خوب شرح می گردید و این ... (...)
محکمگی را جمع بناسسات مالییه از ... (...)
«مجلس» هر روز مالیات ... (...)
برای نیک قسمت سال و ... (...)
بروز محدود نموده بود هیچ بود ... (...)
مهر و ...

پس از ایجاد اوراق نقدی (مثل اسکناس) دیگر هر حساب
در پیش بینی زهر بودجه بی فایده بود بچه درود میخورد که قبلاً
موازنه جمع و خرج درست شود در صورتی که قطعاً عایدات باستانی همادل
بامخارج باشد. مقصود اصلی از تدابیر بودجه این رفته و منظوری جز
آردیاد تمداد کاغذ یعنی اسکناس بود.

فقط اثری که مجلس مشروطیت برای ثبوت حق خود در مخارج
دولتی اتخاذ نمود (موافق سر مشق و نحوه آثار نیرو مذاحله نامور قوه
مجریه بود).

مجلس مرمره اداره جوانجات و تأدیه را در زیر دست خود گرفته
و اداره حرا به مالک راه که سه خزانه داری که مستقیماً در تحت او امر
مجلس بود اگذار نمود و به از ره انتشار معاسین را هم در دست گرفته و
یک دفتر محاسبانی که باز مثل کمیته خزانه داری در تحت او امر مجلس
بود مأمور رسیدگی به محاسبات و ارائه نتیجه تحقیقات خود به مجلس
مربور بود به علت آخری مجلس تقابل اضنی و حاکم معاملاتی بود
که خود حواله داده و به علت و مراقت اجرائی آن را هم در عهد
گرفته بود.

دوره کنواسیون در فتواری و کونسول و امپراطوری را هم
که مؤسسه برای تکمیل عملیات نماید گمان ملی داشته اند مسکوت
عنه گذاشته و از دوره رستوراسیون که اصول حالیه را تاسیس نمود شروع
بمطلب میمائیم.

از نقطه نظر مخارج قانون اساسی ۱۸۹۲ همان نواقص مشروطیت
های قبل را داشته است حتی ۵ انون مزبور بیشتر سلوک اجتهاد
سه دهه و راجع به مخارج دولتی در هیچیک از موارد دگری نمود است.

سکوت قانون مزبور بهانه بدست داده و حربه تشبیهات ارتجاعانه
 نسبت به بسط اقتدارات سلطنتی شده و بعضی فلسفه‌ها نیز در نظر گردید
 که اثرات آنرا هیچوقت حقیقی غیر از رای در باره عایدات ندانند و مطابق
 سوابق گذشته متعارج مطلقاً مربوط و متعلق به اراده پادشاهی است.
 موافق این نظریات حتمی را که مجلس دوره انقلاب تماماً اعلام
 ننموده و عملاً هم باهمال و فراموشی گذرانیدند در ابتدای دستوراسیون
 اساساً مورد مخالفت واقع گردید.

در این موقع لازم بود اظهارات و اعتراضاتی بشود و متعجب مجلس
 نمایندگان ملی را جمع به بودجه ۱۸۹۷ این نوع ایشرح دین، طرح
 نمود :-

« حق رای در مالیات بدون هیچ مخالفتی مهمترین مطالبه شماست.
 (مقصود نمایندگان ملی است) ولی باید دانست که حق رای در باره اندازه
 و پایه است و بکنجا محدود است. آیا در ۱۸۹۷ حق رای در باره اندازه
 یا تصویب نمایند بدون اینکه نسبت به تعیین اندازه مصرف و سایر مالیاتی
 حقیقی داشته باشند؟ »

پس از آنکه هیئتورای مخیر بودجه شرح فوق را شرح نمودند
 بسکوت قانون اساسی در موضوع مذکور از روی دلایل هشتمین را این
 طور حل میکنند :- مالیاتها و وجوهی که تهیه میشد در ای احتیاجات
 ضروری دولت است. نتیجه این اصل این میشود که اندازه حق رای
 در مالیات را دارد ازوماً حق دارد بداند که آیا مالیات تماماً شده برای
 احتیاجات ضروری دولت بوده یا خیر و تحقیق در احتیاجات موجود و نظارت
 در مصرف آن بجا آورده و مطمئن شود که منافع مساوی برای همان
 مقصودیکه عطا گردید صرف شده است.

بالاخره منبر هز نور مطلب را بدمقصود نزدیک نموده و موافق رای انفاق کمیسیون، راجعه و مذاقحه با احتیاجات و مخارج را اولین تکالیف که سیون بودجه داشته و از همین نقطه نظر کمیسیون بودجه دراپورت جداگانه برای مخارج و عایدات تهیه کرده بود.

این تشخیص و تفکیک را پورت عایدات و مخارج که از آن رسیده معمول گردیده و برای ترتیبات داخلی بود اساساً یکی از مسائل مهمه بودجه را حل نموده و بعبارة دیگر بوسیله این ترتیب مجلس نمایندگان حق خود را نسبت برای در بودجه عایدات ثابت نمود.

بعلاوه قانون بودجه همان سال این حق پارلمانیر انحصار کرد :-
 * از این بعد مخارج هر وزارت خالصه نمی تواند از کلیه اعتباریکه برای هر يك از وزارتخانه ها داده شده است تجاوز نماید * (ماده ۱۵ قانون ۲۰ مارس ۱۸۱۷) مطابق این ترتیب نه فقط پارلمان متصدی دادن يك اعتبار کلی برای دوائر گردیده بلکه در جزئیات آنها دخالت نموده و بوزارت خانه ها تقسیم مینمود.

معهداً حتی بعد از قانون ۱۸۱۷ هیاجات راجع به این اصل حقوق نمایندگان ملی در قسمت مخارج متروک گردید و در ارزشبوه های سنه ۱۸۲۵ پارلمانی نمونه های آن یافت میشود.

مسئله عرب آنتست که سیورای در آنوقت وزیر عالییه بود و برخلاف نظریات دوره وکالت خوددیوان تریل را نموده است و مجلس رای در بازه مالیات میدهد ولی شاه رئیس عالی دولت است. قوه مجریه فقط متعلق و مربوط بشاه و باین مناسبت شاه به انتهای حق مصرف مالیات را برای مخارج لازمه داشته و نظر باینکه وائر دولتی قسمت عمده قوه مجریه هستند و شخص شاه دولت را اداره مینماید پس تقسیم مخارج

و اعمال آن برای عملیات در اثر دولتی مربوط باو است، (تعلق مسیبه برای وزیر مالیه ۳۰ ژوئن ۱۸۲۰) در همان موقع يك جزو رسمی كه در همانجا منتشر گردید نظریات وزیر را شرح داده و برای شدیدت آن - و اطلاق قرون وسطی را شاهد آورده است .

این آخرین عقاید ارتجاعی بود كه در موفی كه هنوز بودجه نمایندگان ملی قطعاً و كاملاً در فرانسه مقرر بوده نشان گردیده است .

تظاننامه ۳ سپتامبر ۱۸۲۷ رأی امانتگرا از وزارت آنها بدو اثر و قسمتهای وزارتخانه تعیین داده و بالاخره در سنه ۱۸۳۲ آراء فضل بنفصل مقرر گردیده است در آنوقت حق پارلمان نسبت برآی در مخارج كاهلا تصدیق و عملاً نیز بموقع اجرا گذارده شد .

امروز نیز بواسطه بودن يك قانون كه در آن دادن در میان شده است، آنرا از مطالب پارلمانی نباید بعضی امتیازات در این باب میبود .

حقوق بودجه در تمام ممالك توسعه یافته است كه بطور کلی و با اشكالات زیاد بواسطه انقلاب نیست آمده و همه سعی در هوس های مخالفت از اعمال و اجرای آن حقوق نموده و الاشتهار موفقیته، فبله آن بواسطه منازعات متعددی پس از ۱۸۳۰ های متمدن حاصل شده است .

يك موفقیتی كه آمده مشكلی ، گران داشت آمده سزاوار است كه از روی قدردانی و با اهمیت مخالفت نمود . مسعود از قواعد و نظامی كه بعدها مطالعه خواهیم نمود در ۱۸۳۰ مبداءه حقوق نمایندگان ملت و جلوگیری از تجارزات متمدن ، ۱۸۳۰ ، ملی است .

قسمت اول - تهیه بودجه

فصل سوم

(تهیه کنندگان بودجه چه اشخاصی هستند - وظایف وزیر مالیه)

تقسیم مطلب: تهیه رای اجرا - تعیین و اظهار در بودجه

۱- اول - کدام يك از قوای مملکت بودجه را تهیه می نماید غرض مجریه در هر جا ما بودجه است متهم حدود اختیارات آن عرق میکند در انگلستان پارلمان از حق ابتکار یعنی پیشنهاد ابتدایی در بودجه استکفاف و احراز کرده بدون دولت را در این موضوع معذور میدارد - در فرانسه - ایتالیا و در بزرگ و کلا ما دولت پیشنهاد در امور بودجه می نماید - سایر ابتکار پارلمانی -

۲- دوم - بودجه بدو از طرف ادارات محلی و مرکزی و پس از آن طرف وزارت مربوطه تهیه میشود تمام وزراء لایحه بودجه وزارت خانه خود را وزیر مالیه ارجاع میدهند -

۳- سوم - وظایف وزیر مالیه - شخصی که در این موضوع انگریز است بیان می نماید در بعضی از ممالک وزیر مالیه فقط بودجه سایر وزارتخانه ها را مرکزیت داده ولی در بعضی دیگر نقش و دست در آن بودجه ها نیز درجه و بودجه کلیه وزارت خانه ها را وزیر مالیه پیشنهاد میکند - توفیق وزارت مالیه در فرانسه در عهد سولی کلرینگر دو ویل فایمور اول - تیر در ۱۸۷۶

۴- چهارم - وزیر مالیه در انگلستان - اداره خزانه داری که مرکز از قوای اجرایی است که حکومت دست آنها است دارای حیثیت و توفیق بلا معارض بودجه است - قوای توفیق اداره خزانه داری به کلیه ادارات ممالک می -

۵- پنجم - همینکه لوازم بودجه های مخارج را وزیر مالیه مرکزیت داد

لایحه بودجه عایدات را نیز عموماً تهیه و تهیه آن بوده و درجه کل مستفیدین را همیشه مفتحه پیشه‌یاد می‌نماید این بودجه شامل مقدمه دلائل بوده و سایر مطالب شواهد بود .

در مطالعه ترتیب و عمل بودجه چهار قسمت بر آن عمل مقدم میشود : اول تهیه بودجه - دریم رأی در بودجه - سوم اجرای بودجه چهارم نظارت در بودجه .

این تقسیمات عالی العموم قبول شده و بر آن هیچ ممانعت کتابی را از مطالعات عالی ناز آمده و این تقسیمات در آن مشاهده میشود علاوه جهت عمومیت این تقسیمات از صفای علمی و ... و ... قابل تردید بودن آنست .

این تقسیمات و قیام تاریخ عملیات بودجه را بدان داده و دائره کاملی از منازلیکه بودجه از اصدای تواند تا ... کتابی ... در پی طی مینمایند تشکیل میدهد

قسمت اول تهیه بودجه شامل تشکیل آن از ابتدای دست اوزان و زارتخابات است .

س از آن در تحت حمایت و نظر وزیر مالیه امری ... کرده و آستانه قوه مقننه میرسد در این ... بودجه ... مطالب دلیل را بر تصریح همیشه ... تقسیمات - اضافات - اعتبارات تخمینی ...

قسمت دوم ما را بعنوان پارلمانی و ... در آنجا ... لوابح بودجه در که ... مناقشه ... مناقشه ... در کلیات بودجه و ... در ... و ... رأی میشود مشهور و این رأی عبارت است از رأی ...

رأی اعیان، رأی در فصل یا در ماده، رأی در اعتبارات اضافی و غیره
بعلاوه پارلمان رأی دادن در بودجه را میتواند استنفکاز نماید.

قسمت سوم اجرای بودجه هر بوطه حوزة عملیات اداره مملکت
است این قسمت بما نشان میدهد که وسیله چه تشکیلات مسلسل
پولی که از جیب، مالیات دهنده خارج شده در خرابه امر ذری وارد و
و از آنجا بدست طلبکاران مملکت یعنی حقوق بگیر ها و مأمورین
کشوری و نظامی و غیره میرسد.

چنانکه بودجه عملیات خود را ختم نمود قسمت چهارم شروع
به نظارت آن میشود مقصود از این قسمت این است که قوه مجریه
از حدود اعتبارات خود اسرافه خرجی ننموده و حواله دهندگان و
مأمورین مالیه قوانین و مقررات قوه مقننه را این تأ محترم شمرده مطابق
آن رفتار نمایند.

دیوان محاسبات وظیفه اسای این قسمت را انجام داده و بالاخره
عمایات این بودجه در این مورد منتهی نمائون تعریقی بودجه که از
طرف پارلمان رأی داده میشود میگردد.

این ترتیب بودجه ابتدا از طرف قوه مجریه تهیه شده بقوه مقننه
پیشنهاد میشود.

پس از آن که قوه مقننه رأی در آن داد برای اجرا مجدد
بدست قوه مجریه رسیده و بالاخره باز به پارلمان (آخرین قاضی و
حاکم محاسبات ارجاع میشود

بروگرام جامع این کتاب بتاریف مذکوره فوق خواهد بود.
اولین مطالب راجع به تهیه بودجه ممکن است در اجتهت به

نظر ذیل واقع شود -

۱ - تهیه بودجه در عهده کیست ؟

۲ - بودجه در چه موقع تهیه میشود ؟

۳ - بودجه را بچه ترتیب تهیه مینمایند ؟

جواب هر يك از این مطالب موضوع مخصوص يك یا چندین

فصل خواهد بود .

۱- تهیه بودجه از طرف قوه مجریه - قوه ابتکار پارلمانی

تهیه بودجه در عهده کیست ؟ در فرانسه در انگلستان و
پروس در ایتالیا در روسیه و بالاخره در هر جا تهیه بودجه با قوه
مجریه است .

قوه مجریه بودجه را بلك طرف مجلس و لاری تهیه میکند
انجام این وظیفه فقط از عهد دولت برهمنان در ایران و در
مملکت واقع و بتوسط مأمورین جزء خود با اوج اقتدار و
حاصل نموده بهتر از هر کس اجناسیات سرهوی معاملات و ادارات
عمومی را اجناس مینمایند ضمناً بهتر از هر کس معاملات این امر را
را نموده و بنا بر این ارقام بودجه را ترتیب میدهند و علاوه
چون اجرای بودجه بالاخره با خود او است از ابتدای بهتر دولت در تهیه آن
نموده و به بهترین شرایط ممکنه لایحه را که بعد از هر مجریه آن
خواهد بود ترتیب میدهد . یکی از ناطقین دوره رسد را چون این امر
را بطور شاعرانه بیان مینمایند : علاج که مأمور در این امر است
است فقط او صلاحیت او ماع را داشته و میداند چه اندازه باید
کشتی را بلند نماید و مرا فقط بار مقامی داده شده است . که بتواند

فوه و خط سیر بلد و جریان هوا را که باعث نفوق با سریع حرکت کشتی میشود تشخیص دهد. (رابورت راجع بقانون نفوق بودجه از ۱۸۱۲ تا ۱۸۱۵ مجلس ایمن ۱۸۱۶)

بامیان سرریخی میتوان گفت مالک برای ساختن با مرمت خانه خود همیشه باید بمعمار خبره رجوع نموده و ادواً از او نقشه کار را بخواهد زیرا معماری اجرای آنرا خواهد نمود فقط مالک که همان پارلمان است باید حق مدافه . تصدیق . تغییر یا رد در پیشنهاد ده بار میشود برای خود محفوظ نگاه ندارد .

پس چنانکه گفته شد طبعاً و لزوماً تهیه و لواحق عایدات و مخارج سال با دولت است .

اگر چه تمام ممالک عملاً هواطمت و بییه بودجه را بدست فوه مجریه گذارده اند ولی اجرای این امر در هر يك از ممالک با حقوق کم و بیشی محدود است .

در مملکت انگلستان فوه مجریه اقتدار وسیعی را نسبت به تهیه بودجه دار است . در این مملکت که حقوق پارلمانی آشنای قدیم و مهم است در همانجا نیز اقتدار حکومت نسبت بحملات و تجاوزات پارلمانی بهتر محفوظ مانده است .

مجلس ملی در حقیقت از حقوق استکار و پیشنهاد استدیاهی خود در بودجه بخصاً دست کشیده است بدین معنی که بنصفه هر نوع آراه شخصی امایندگان را در عایدات و مخارج که است موازنه ماله صندمه برساند منع نموده است .

مجلسی که قادر بجهه چیر است مهمداً در پیشنهاد راجع بتزید مخارج یا تقلیل عایدات قادر نیست .

حق اینکار بود چه در انگلستان با يك وضع مطلق و محسوس متعلق بدولت است (وظیفه حکومت پیشنهاد و تالیف پارلمان عطا نمودن است) این جمله نه فقط بدلیل اجتناب عالی مصنف از در امور مالیه بلکه بواسطه وضوح و قطعیت آن که تالیف هر يك از هر قوه که در ترکیب بودجه مشارکت دارند معلوم مینمایند بر او این لفظ و نگاهداری است (۱).

بدون تصویب پارلمان معائن نیست قوه مجریه مالیاتی اخذ نموده یا مخارجی بنماید و همین طور بالعکس بدون پیشنهاد دولت در آن انگلیس در تزیین عایدات با تضعیف عایدات رأی نمی دهد تمام اقتدار پارلمان در رد یا کسر نمودن پیشنهاد عالی دربار است این اصل بقدری تعقیب شده و مورد ملاحظه است که هر را باشکال و شبهه هم میرساند. مثلا دهنده میشود بجای از هفتاد در یک پیشنهاد راجع به يك حقوقی که بعد از هر یک پندراسمین برقرار شود استتکاف مینماید زیرا که ممکن است نتیجه این پیشنهاد روی بطور غیر مستقیم باعث تجدید تحصیلی بهتر آن دولت بشود.

سرار مسکین می در گناه بزرگ راجع تاریخ مشروطیت انگلستان یکمده زیادی از این نوع مطالب و مواقع را بیان مینماید.

همچنان بعضی اوقات و مسائل غیر مستعمل موجود است که این تصور نمودن تا يك خرجه بتواند تدبیر دست اندازهای بر او معذورند. ما اغلب بواسطه امواج مخارج معاشی که تا کنون شده است و این است که همانطور بجای خود استناد و همیشه تا یک مرتبه رشته تا هر من شده

(۱) اینطور هم گفته میشود بوات معروضه - مجلس در ص ۱۸۰.

باز میبود این اصول عملیات سلامت آمیز خود را در مالیه انگلستان محفوظ داشته است .

در خلاف آنچه در انگلستان دیده شده در فرانسه می بینیم در کلابی مجلس حق پیشنهاد های شخصی بنا به میل خود نسبت به هر نوع اضافه مخارج و هر نوع تخفیف و تقلیل عایدات را دارند البته نمایندگان مثل حق دولت در این موضوع برقرار و بهمان درجه از حقوق دولت کاهیده میشود .

این ابتکار شخصی نسبت به امر بودجه تمام اشکالاتی را که همسایگان از خود دور نموده اند برای فرانسه تولید می نماید زیرا لایحه مخارج و اوقاف بودجه را برهم زده و راهی برای هر نوع مداخلات باز می نماید . هر ساله مخبرین کمیسیون های بودجه صورت رحمت ناکی از اضافات مخارج و تخفیفات عایدات که نتیجه قبول پیشنهاد های شخصی نمایندگان است تهیه مینمایند هر ساله نیز بواسطه بعضی از این اسناد کشف میشود که جهت عدم ترتیب و تنظیم مالیه ما تنها ابتکار پارلمانی است یکی از مخبرین جدیداً فریاد زد : « آفایان ابتکار پارلمانی ! من نمی خواهم از این مطالب بدگویی نمایم زیرا ارزش آنها خودمان خوب میدانیم و نتیجه آنرا هم خوب تمیز می دهیم » نطق مسیو بولانژه مخبر بودجه ۱۸۸۹ در مجلس سنا ۲۰ دسامبر ۱۸۸۸

« چنانکه وزیر مالیه نظر خود را در سه « ماده » به پیشنهاد نمود بایستی ابتکار پارلمانی بواسطه اصلاحات قانونی حق تغییر اصلاح در بودجه بلکه با قبلا پیشنهاد شده است نداشته باشد » (در مجلس انجمن راپورت بودجه ۱۸۹۰ در ۱۸۸۹)

لازمه پیشنهادهای قضایی بودجه را تهیه نموده و خود آنها به مجلس تقدیم
مینمایند .

این کمیته ها اگرچه دارای صلاحیت حقوق دولتی هستند
حقوقیکه مکسیمیو نهایی مقننه فرانسه غیر معلوم است) ولی هیچ موقع
از آنها سبب باقتضایات قوه مجریه تجاوزاتی که لازمه شغل آنها است
نمیشود بلکه برخلاف کمیته های مجلس مخصوصاً کمک و مهارت قضایی
دولت را تقویت میکنند .

و این مسئله واضح است که هیچ پارلمانی بدون مساعدت و کمک
دولت صلاحیت تهیه بودجه را دارا نیست

۳ - مأمورینسی که در تهیه بودجه مشارکت میکنند

قوه مجریه که بر طبق قوانین مشروطیت تمام مسائل دنیا تهیه
بودجه بدهد او است بتوسط کدام يك از ادارات یا مأمورین خود این
اقدام را مینماید ؟

در روزی که به همراهی اعضای از اعضای وزارتخانه خود بودجه
خوبش را تهیه میکنند .

اولین مأمور وزارت خاتمه برای تهیه بودجه مأمورین محاسباتند .
این مأمورین مدله بواسطه نزدیکی بناز و معاشرت و مراپله مستقیم
با عامه بشر از هر کسی احتیاجات و ضروریات معاملات را پیشتراندند .
مثلاً راجع به تسطیح راهها ، بنای يك بن ، اجاره بنا ، کان ایجاد
بست ، برقراری يك کارخانه پاروت سازی ، مرمت ابنیه ، تعمیر بوسی
اشیاء از کار افتاده و سایر موارد به مجلس بهتر از مأمورین محاسبات میتواند
شروع در این اقدامات و تعیین اهمیت و تهیه اطلاعات لازمه و مخارج

تعمیم در موضوع اقدام باین امور برای دولت نمایند.

علاوه بر این در امورات مابین عامور محالی و هقوق از پادشاه
راپورت های مخصوصه نهیہ متدمائی بودجه تقدیم میشود بدون آنکه
دو موقع نهیہ بودجه رسماً از طرف مأمورین جز پیشنهائی در این
موضوع نشود.

باین ترتیب پیشنهادهای در این محلی تقدیم ادارات مرکزی رسماً
ادارات مرکزی عبارت از ادارات پل ، شمس ، ساری ، بومر ، خانه
هندسی ، انبیه ، جنگلی ها ، انحصارات عالی و ... و ... و ... تقسیم
بوزارت خانه های مختلفه میشود .

این ادارات محسوس و محسوس و محسوس و محسوس و محسوس و محسوس
مطالبی را میدهند که فوریت آن مطالبی است . این مطالبی را بعد از
میتواند احوال را جمع بسازد مطالب ۵۵ هر روز بودجه بودجه است
در آنها محسوس و محسوس و محسوس و محسوس و محسوس و محسوس
پیشنهاد بودجه سالانه است که در آنست مربع پیشنهادهای
یا قبول یا رد شده با اصلاحی در آن بعد آمده و محسوس و محسوس و محسوس
می گردد .

پس از آن نیز مذاکره و مطالعه مهمتری در آن میباشد .

بر و گرام کارهای مربوطه شواجر در محله و پندس ادب با تمام
مملکت یا تعبیرات در تشکیل و جهت مأمورین و بازگویی در
نیر باعث تغییرات در بودجه میشود .

لواحقاً که از طرف ادارات مرکزی در این سال ...
فرستاده میشود وزیر در هر وزارتخانه ...
نحوت امر مستقیم خود از واقع است (...) و ...

مدیریت کل اداره وجود دفتر مرکزی کابینه و غیره) لوایح پیشنهادی ادارات مختلفه را مرکزیت داده و مراجعه و مذاکره لازم را در آن می نماید.

چنانکه ملاحظه شد ادارات مرکزی پیشنهاد های محلی را مرکزیت داده و در آن مذاکره میکنند و زیر نیز پس از مرکزیت دادن آنها تقاضای ادارات را که بعضی خود بی فایده و غیر لازم است حذف یا آنها را تا آنجا که مفید و لازم دانسته قبول مینمایند و بالاخره در صورت لزوم لوایحی را که راجع بکلیه تشکیلات وزارتخانه خود باشد در بودجه آن وزارتخانه منظور میدارد.

موافق ترتیب مذکوره لوایح فوق با درجات منظمه ابتداء بوماً فیوم از طرف دولت محلی و پس از آن از طرف ادارات مرکزی و وزراء در مواقع معینہ تشکیل و بعد از اتمام آن بوزیر مالیه تسلیم می شود.

۳- وزیر مالیه

اینک ملی منارل نموده بوزیر مالیه رسیدیم حالیه بایستی چند لحظه در اینجا توقف و تأمل نمائیم.

در حقیقت وزیر مالیه که در ادارات او اداره مرکزی و دولت مالیه است بتمامه بن رسول عایدات و پرداخت مخارج تمام مملکت اوامر صادر مینماید. او معاملات نقدی را اداره نموده و دخل و خرج بوجه خزانه مملکت را اظهار مینماید و وظایف دیگری نیز عهده دار است.

اقتدار وزیر مالیه خارج از حوزه وزارتخانه خود نسبت بتأسیساتی

که کم کم بایش مستقل هستند و نسبت به مشورت این ادارات و نه بوسیله
از این قبیل هستند: اداره صندوق امانت و ودیعه و صندوق امانت
صندوق پس انداز اداره شراعیخانه، دیوان محاسبات، بانک فرانسه بانک
اعتبارات و شرکت دلالان سمیران (بورس)

شرح مشظرفهائی هستند این مقام عالی را چگونه باید داد؟

ارمیح تصویر خیالی وزیر مالیه در فرانسه نهایت اش که را دارد
زیرا دائماً صاحبان این شغل تغییر و عای الما ام جانشین پیدا کرده اند
پس آیا کدام یک را عاین هیئت ۹۳ نوری در عهد صد ساله اشغال
نمائیم در صورتی که هر یک او اهل اخلاق ارساب و نه امیر از او بر ما
وما بعد خود متفاوت هستند؟ - نمونه لایحه تغییر نامه و مخصوصاً
راجع بمقل و فراموشی و غریب است و خلق نام این امر در دوره اول است
در کار و سایر خصوصیات بیان خطا. - مشایخ و امیران و امیران است معوناً
اغلبی از مصلحتین سعی نموده اند در هر مالیه را بطوری که در آنجا بایستی
وجود خارجی داشته باشد شرح داده، اماری و وزراء اجزا مختلفه داشته
باشند.

انکار در این موضوع مخصوصاً در سلسله مشهوره و در این
بلیغ آمده است: اصرار و احساسات و تالیفات و جوی او را در این
ظاهر مینماید.

از سنه ۱۷۷۳ در موقعی که هیچکس از این زخمیالات جاه طلبانه
او را حدس نمیزد.

با یک وجدی عبادت مقام آریه خود را تمیز می دهد و از او
چه شغل و مقام باشد ارجمند و خوفی که از آن بماند و در کوبه
تمام احساسات من تمام افکار من تمام دین من تمام من است

است اسباب معادت و خدمت یا شقاوت و زحمت به بیست ملیون نفوس گردید و آئیه آنها را خراب یا آباد نماید، این است (تعمیر) بزرگترین مشاغل که نهایت و درایت يك شخص واگذار میشود؛ نسبت به صفات لازمه برای این مقام نکر Necker تمام چیزهایی که بنظر خود دارا بوده است شرح داد و صورت آن لایتنامی است حسن قریحه خوب درستکاری و -ادگی در زندگی عشق و شوق بکار، درک کلیات، تحقیق در جزئیات، نظایم و تقسیم اوقات مناسبی اشخاص، نقل، ممانعت، هلاکت و غیره و غیره .

پس از عزل از وزارت در مقدمه کتاب اداره مالیه که در موقع انفصال از خدمت در سنه ۱۷۸۴ تألیف شده است صورت خیالی وزیر مالیه را در نظر گرفته و شرح میدهد و ذیلا چند سطر از نظریات او بیان مینمائیم * در همان موقع و مقامی که يك اداره کننده مالیه مملکت بواسطه هوش و ذکاوت خود باید خیالات بزرگ و افکار عالیه بپردازد و در همان موقع غالباً نیز بایستی با مورات مشقت انگیز خود را مشغول و جزئیات امر را تمهیش نموده و اهمیت موقع و کار را تشخیص دهد اداره کننده مالیه باید بواسطه جرئت و شوق بکار شدائی که لازمه این نوع امور جزئی است در نظر نگرفته و تنها خود را براحات و لذت خیالات عمومی قانع اندهد و بالاخره از مطالب معلوم میشود که نظریات عمومی بدون اطمینان در جزئیات منتهی نتیجه نخواهد گردید . . . شخص کامل العیاری هیچوقت نمیتواند بمقام اداره نمودن مالیه برسد زیرا این اداره مالیه مرکب از تکالیف مختلفه است که هیچ تعمیلات قبلی نمیشود آن اطلاعات لازمه را بشخص بیاموزد . . . (اداره مالیه فرانسه تألیف (۱۸۰۰)).

فقط يك كلمه كه مشهور و مانده است هميو (تيرس) بر ركن گزین
سفت را كه وزير ماليه بايد دارا باشد بيان نموده است . سمیت این كلمه
ما را بمطلب خودمان مراجعه میدهد سمیت شخص وزیر مالیة در حقیقت
باعث این مسئله است كه اختیار كه قوانین اساسی بارضا بود نیست به
همكاران خود بموقع عمل و اجرا بگذارد

در مملکت فرانسه قوانین اساسی در موقع تهیه بودجه مجمع
تقدم و تفوق حقیقی را بوزیر عالیة داده است چنانچه گفته شد لوایح
بودجه هر يك از وزارتخانهها بوزیر عالیة تسلیم بوزیر عالیة اینها
مناقشه نموده مركزیت میدهد قوانین غیر اینها را . اما كه بوزیر
وزیر عالیة ما بودجهها را کنترل نمیکند

بدرین شبهه حق اندوین بودجه ایستاد و بوزیر عالیة است و
تحریر مقدمه بودجه كل (كه در آنگاه این دو مورد با هم بود بحث
قرار خواهیم داد) بشخصی از امیران مهمی را می دهد اما غیر
از این مطلب دیگر مقام وزیر عالیة دارای مجمع و تفوق
و تقدیمی نیست تمام مطالبات و تأییدات حقوقی اداره در این موضوع
متفق هستند كه جرئت و سمیت طلبی در وزیر عالیة آنها بمطلب
تفوق او است .

وزیر عالیة پیشنهاد های وزراء را مذاکره نموده و مركزیت
می دهد ولی کنترل نمی نماید با وجود این مطالبات وزیر عالیة
با جرئت بخود اجازه داده و بعضی نظریات در بودجه سایر وزراء
داده است .

مثلاً لزوم موازنه جمع و خرج را لیل آورده عدم كیفی اعتبارات
اضافی را پیشنهاد نموده یا اینکه حدود بودجه ایستاد را محدود

بتقاضای بعضی سرزمین جوئیها بوده است مدارر خاطر دارند وزیر مالیه بطور متحد المال بسایر وزراء این مطلب را نوشته و گفته است که اعتبارات حالیه هر يك از آنها باید اساس قوی نسبت به پیشنهاد های آئیه بودجه آنها بوده و هر گونه اضافه مخارجی را رد خواهند نمود و در موقعیکه يك وزیر استنكاف از قبول و تصدیق این نظریات کلی وزیر مالیه نموده است مسئله در هیئت وزراء مطرح و تسویه شده است آنجا است که هنر شخصی سببیت سختی طبیعی وزیر مالیه ممکن است حقرا بطرف خود جلب نماید و طرف را مغلوب کند.

وزیر مالیه بشکل دیگر ممکن نیست هرچوقت خود را قادر به تنقید مخارج تعیین مواد آن دانسته یا اینکه خرجی را رد یا از مخارج اداره اداره کسر نموده یا این که شخصاً سیرانی را در نظر گرفته و صرفه جوئی بنماید مختصراً این که وزیر مالیه حق مداخله بجزئیات مواد لوائح بودجه همکاران خود نداشته و معنای حقیقی کلمه (کنترل) حق تعیین و نظارتی در آن ندارد متن هیچ قانونی چنین اجازه را باو نداده و جز ترتیب غاصبانه وزیر حق اجرای چنین مطالبی را ندارد بطور خلاصه نفویکه وزیر مالیه در تهیه بودجه در مملکت فرانسه نسبت بهمکاران خود داراست شامل مطالب ذیل است

اول مز کزیت دامن کلیه بودجه های مخارج دوم تهیه بودجه عایدات سوم تحریر مقدمه لایحه بودجه کل و پیشنهاد به مجلسین

همیشه تکالیف وزیر مالیه ترتیب فوق بوده است در سورنیکه بچند قرن قبل مر اجمه نمایم می بینیم سبو (سولی) وزیر و سررشته دار کل مالیه نسبت بتمام قسمت های اداره مملکتی نیز استیلاء قدرت حقیقی

داشته است (سوازی) مندرجاً بوظائف عالییه خود متشامل دیگری هم از قبیل ادارت توپخانه، مباشرت کل ایتیه و غیره را ضمیمه نموده متعارفانه بالاخره حاکم باستیل و سفیر کبیر در انگلستان هم بود و همیشه وزارت مالیه و ائیر دیگر را هم حقیقتاً اداره مینمودند و در ادوات های او متشامل دیگری هم که در ید اقتدار و عملیات او بوده است ما نشان مینهند در هر فصل پس از آن که مطالب عالییه را مورد بحث قرار داده اینطور شروع می نمایند: «راجع چیزی هائی که مربوط به متشامل دیگر من است».

سولی بواسطه مداخله ای که در تمام مخارج مالیات کرده داشت و اینکه هیچ اداره را خارج از نفوذ و خیالات سرانجام نداد نگاه داشت بزودی موفق گردیدند و ترتیب مندرج را ادا عملیه برقرار نمودند و در آن که تا هرگز هائری چهارم نیست. بانک مانچون و بانک فرانسه و قی جمع نموده موجود داشت.

وزیر مالیه دیگری موسوم به (کار) در سال ۱۶۸۳ تا ۱۶۸۴ و از سنه ۱۶۶۱ تا ۱۶۸۳ موقریت عالی در تمام ادوات مهم مشاهده فراسه داشت این وزیر وظایف و تالیفات داشت که از وزارت مالیه تماماً در خود مرکزیت میداد هر اسلالت او شهادت میداد که در ادوات مالیات نفر از وزراء بدست او اداره می کردند و چه می توان بود که او بود بواسطه همان پول اشخاص و اشیاء لازم را تهیه کرد و در سال ۱۶۸۴ مشاهده داشت.

در اسلالت (کلبر) که شامل هفت مجله است از ادوات و وزارت خانه های مالیه، جنگ، بحریه، یل و شوسه ها و غیره و غیره اقتباس شده است. فهرست تقسیمات آن که عبارت از مالیه، مالیات، مستقیم،

ضرابخانه ، منابع ، مجازات ، بخریه ، کشتیهای جنگی ، مستملکات اداره ولایات ، زراعت جنگل ، طرق و شوارع ، معادن ، استحکامات علوم ، ادبیات و منابع مستظرفه ، عدلیه ، پلیس ، امور مذهبی است بخوبی نشان می دهد که تمام قسمتهای اداره مملکت حقیقتاً متعلق بکسی بوده که کلید صندوق را در دست داشته است . مطابق گفته منتسیون تاسه ۱۶۲۰ کلبر وزیر مهم و رئیس دربار بوده است چندی بعد (او) در مقام و شخصیت با او هم سری و مبارزه می نمود . ولی در دوره اول دیده میشود مسیو کلبر نماینده ادارات را متصرف گردیده و همچو ادعا نموده است که سیادت را باید تابع تجارت و مالیه بنمایند مداخله در امور نظامی ، لباس ، اسلحه ، حرکات قشونی و اردوها کرده و حتی اقسه تنظیمات عدلیه را هم ترسیم می نموده است بالاخره هیچیک از ادارات دولتی نبوده که (کلبر) در او ارتفتیش نمیکرده است .

همانطور که (منتیون) خاطر نشان میکند (کلبر) تمام امور را مربوط بمسئله مالیه نموده باین معنی که منبع اصل اقتدار خود را در همان مقام کنترل ژنرال و تقسیم و توزیع کننده ، وجوه دانسته و در همان حال که استفاده از این مقام عالی میکرد ضمناً ترتیبات و تغلیبات اقتصاد را در تمام قسمتهای اداره مملکت تأمین می نمود .

از موقعیکه (کلبر) این اقتدار مهم را از دست داده مالیه مملکت بمهلکه افتاد چنانکه باز (منتیون) میگوید : (کلبر) در دوره دوم ریاست خود دیگر نفوذی در سایر وزارتخانهها نداشته و از آن بیست در وزارت خود نیز مقتدر نبود و بطریق اولی جلوگیری از سیاهی

مخارج جنگ، ساختمان ابنیه و مصارف اعیان و غیره را نمیتوانست نماید. (ملاحظات در باره خصوصیات و زوایای مالیه کتاب مذکور) در حقیقت یک وزیر مالیه نمیتواند مقام خود را ملاحظه نماید مگر اینکه بهمکاران خود نیز استیلانی داشته باشد. همه این جمله کشندگان باو نزدیک بشوند بالاخره از محاسره و گرفتار میشوند. (کلبر) بهمین ترتیب در مقابل لوا مشغول گردید.

(نکر) خیالی مایل بود که اقتدارات کامله کلبر را به دست خود بچسبید و زنده نماید چنانکه می دانست این مطلقه را مین و از طرف اکادمی در سنه ۱۷۷۳ محل تصحیح واقع گردید (نکر) میخواست تا بحال مساعدی که از فوق وزیر مالیه نسبت بکلیه ادارات حاصل می شود ارائه داده و بمعرض ظهور و بروز رساند. معیناً با وجود این همیشه (نکر) بمقام کنترل ژرالی رسید در (سنه ۱۷۷۸) در همان قدم های اولیه به مقصود نائل نگردیده و به خیال خود موفق شد. او چندی بعد مینویسد: در موقعیکه بواسطه فداکاری و سمیت و امید تحصیل سرفه جوئی های بزرگ حاصل شدم که مأمور تمام معاملات راجع بوزارت جنگ و بحریه بشوم تقاضای من را به دست اقتدار احتیارات مخارج از قاعده جلوه دادند.

بالاخره بهر شکل بود (نکر) این حق را تحصیل نمود که خزانة داریهای جنگ، بحریه یل و شوسه ها در بازه سلطنتی محاسبات خود را بخزانة داری کل داده و نقیض اداره مالیه نیز در این ادارات برقرار گردد. جدوجهد فوق العاده نموده محاسبین خارج از اداره مالداران تحت اطاعت و اطارات خود بیازرد (مقدمه احکام و فرامین تعالیم جدید خود میگوید: بدون اطاعت بخزانة داری کل عنایه مخصوصی که اداره

مالیه نسبت باقتصادیات و خدمت بدولت باید در نظر و درجه به بگیرد بلا اثر خواهند ماند (ونکر) حق ورود بهیئت مشاوره سلطنتی نداشت و چون این امتیاز را یکی از مطالب لازمه برای پیشرفت مشاغل خود میداست آنرا مطالبه نمود و بواسطه عدم مرفقت بمقصود در سنه ۱۷۸۱ از خدمت خود کناره گرفت در قرن اخیر کمتر قدرتی نظیر قدرت (سولی ونکر) دیده شده است .

در موقع امپراطوری اول فرانسه مقام عالی وزارت مالیه و وزارت خزانه اداره مالیه حقیقه متعلق بشخص ناپلیون بود و از سنه ۱۷۹۹ تا سنه ۱۸۱۵ شخص ناپلیون را میتوان وزیر مالیه حقیقی تصور نمود .

ناپلیون در همان حال که با اقتدارات مطلقه بقشون و اداره عمومی ممالکتی پالیس و غیره حکومت و ریاست مینمود در همان حال نیز باتفاق مسیومین گودین تمام مسائل بودجه ، معاملات ، نقدی ایجاد منافع جدید و تقسیم اعتبارات را نوشته مرنب و اداره مینمود .

ناپلیون شخصاً بشکیلات صندوق استهلاک قروض و ادارات ممیزی و دیوان محاسبات ریاست داشت اداره مالیه که تمام چرخهای آن بدست با قدرت چنین شخصی مرکزیت پیدا کرده بود استفاده کامل نموده و ترقیات متوالی این اداره که از سال هشتم شروع شده بود رو به تمزق نهاد تا موقعی که رژیم امپراطوری از بین رفته و تمام اوضاع و اصول وقت تغییر یافت .

در دوره (رستوراسیون) (برقراری سلطنت در خانواده بوربن) تقریباً پنج سال و نیم متمادی وزارت مالیه بود بواسطه جنس مقام مهمی (ریاست وزراء) و بلل موفق انجام تنظیمات مهمه ثانی در امور

مالیه گردید .

و اثر عملیات این وزیر در تمام دوره این کتاب بودجه‌مشاهدین ملاحظه میشود بنای اصول مداخلات پارلمانی در امور مالیه اثر ورود در خدمت او است او بود که دفتر داری را متحدالشکل نموده و تمام محاسبین و مأمورین خرج را مطیع و قوایین و قواعد وزارت مالیه قرار داده تکالیف مختلفه برای حواله دهندگان و نظارت و نقیض در عملیات تمام مأمورین که نقل و انتقال وجوه را داده و حواله مخارج را صادر مینمودند برقرار نمود .

برای وصول باین مقاصد بایستی با مقاومت های شدیدى مواجه شده و دشمنانین را مغلوب و همپا نور میل و آرژو های خیل را ارد و هایدات قدیمه را هتروا و جاو گیری از افراط و تفریط نموده و بالاخره با یک عقیده راسخ ثابتی از اقتدار لای تجزی مقام عالی خود استفاده و در مقابل هر نوع هوا می مسلح شود .

بعد از مسیو (ویلی) نیز ریاست هیئت وزراء چند مرتبه بدو تعلق مقام وزارت مالیه رسید ولی هیچیک از این وزراء در مداخله امور بودجه‌ها چیزی اضافه ننمودند غیر از مسیو تیر (۱) که بعد از سنه ۱۸۷۰ - ۱۸۷۱ بواسطه صلاحیت و فعالیت در ملن پرستی ما، وزیر عالی شراقتند و مقتدر در کلیه امور بود دیگر رئیس مهمی برای اداره مالیه نمیتوان ذکر و بیان نمود . مسیو تیر در تمام ادارات رفته و در تمام مسائل مهم شخصاً مداخله مینمود و مخصوصاً در امور جنگ تجارت و مالیه اقتدار کاملی داشت * مسیو سیرون می نویسد : « محتاج گفتن نیست که هیچ کاری بدون مداخله مسیو تیر در وزارت جنگ و

(۱) تیر رئیس الوزراء و بعد رئیس جمهور انتخاب شده است .

مالیه انجام نمیگرفت .

اگرچه اقتدارات شخصی وزیر مالیه بدون شبهه در تحت تصرفات غاصبانه زایل گردیده اما بطور خلاصه استخلاص خاک خراسانه موقوفیت در استقراض پنجم مایارد قرمن ملی پرداخت کلیه خسارات جنگها و ایجاد مالیاتهای لازمه برای برقراری موازنه بودجه نتیجه کنفرانسی بود که در ورسای مرکب از رؤسای ادارات مختلفه مالیه در تحت ریاست شخصی رئیس قوه مجریه منعقد گردید و در آن موقع مسائل مهمه مالیه را بر سایر مسائل مقدم داشته و سایر ادارات عمومی هملکنی که در دست ریاست جمهور بود در مقابل تقاضاهای بودجه و مالیه بایستی تسلیم و اغریض شوند .

در امپراطوری دوم بر طبق قانون مشروطیت ۱۸۵۴ شورای مملکتی برای شرکت در تهیه بودجه دعوت و منعقد گردید . قبل از آنکه بودجه به مقام قوه مقننه فرستاده شود وزیر مالیه بودجه را بشورای مملکتی میفرستاد .

شورای مملکتی بودجه را مذاقه و (بمعنای حقیقی کلمه کنترول) تقییش و نظارت می نمود . هر یک از شعب این شورا مربوط بوزارتخانه های مختلفه بوده و اطلاعات منکسبه را در موقع کنترول بودجه بوقوع عمل میگذاشت شورای مملکتی حق اصلاح و تغییر و تبدیل لایحه بودجه را داشت ولی لزوماً از این حق خود با کمال احتیاط رها لحفظه استفاده مینمود . تحریر مقدمه لایحه بودجه متعلق بشورای مملکتی بود و چند نفر از اعضای آن از طرف امپراطور انتخاب میشدند که در مجلسین دفاع نمایند .

این تشکیلات که تا آخر دوره احمد اول دو بار داشتند از

ملکوع اصول پارلمانی غیرقابل توافق و اعتراض بود قانون ۱۸۷۲م تا ۱۸۷۳م که پس از جنگ شورای مملکتی را با اصول حاضره آن برقرار نمود و ظانف قدیمه بودجه را آزاد برداشته و فقط بعضی از وظایف قانون گذاری را برای او محفوظ داشت (۱) :

۴-۱- اداره خزانة داری در انگلستان

تهیه بودجه در انگلستان بدست وزارت مالیه است که حقیقتاً سایر وزارتخانه ها متوق دارند.

اولاً این وزارتخانه عبارت از یک هیئت مشاوره با امپریون است که عدم شخصیت او خود اساس هوی مملکتی را تشکیل میدهد تا با این هیئت مشاوره هر یک از ناخوابان در اشخاص مملکت است که بصورت هیئت وزراء حاضر هستند رئیس هیئت مشاوره اولین داد خزانة داری رئیس هیئت دولت و سیاست گردان عمومی مملکت است بدست دولت او وزیر مالیه شخصی است که امور مالیه مخصوصاً معادن و او است و پس از آن سه نفر لرد و دو نفر معاون خزانة داری در وزارتخانه این هفت نفر هیئت مشاوره خزانة داری داد انگلستان تشکیل می دهند.

مفهوم و مفهوم است (۱) چنین در مورد مالیه هر یک از این اشخاص چه اقتدار و امتیازی را نسبت بسایر وزارتخانه ها دارند. گفتیم که لرد اول خزانة داری دارای مقام ریاست وزراء بر هیئت ولی این مسئله لازم و ضروری است که همیشه باشد شخص دارای این دو مقام باشد.

(۱) در موفج مشورت مخصوصی است که یکی از دو مجلس مصلحتاً بوده اند.

تفویض این دو مقام را بیک نفر در چندین موقع و مرتب نمی توان ذکر و بیان نمود ولی این اجتماع دو شغل بیکه قاعده معمولی نیست .

بهر حال موقع رئیس الوزراء در انگلستان فوق العاده مهم و بزرگترین مقامی است که در این مملکت شخص میتواند اشغال نماید زیرا که بر حسب ظاهر و در خارج نمایش مقام سلطنت را ندارد ولی معنای بالاتر است مسبب فرانکو بل که بیانات فوق را اراکب نموده ایم این چهارم را نیز اضافه میکند : - رئیس الوزراء سلطنت نمیکند ولی حکومت مملکت با اوست .

همان ار (شانسیه دولتی که) وزیر عالیه عموماً ایدر حزب یکی از دو مجلس بوده و با ریاست وزراء در این شغل شرکت مینماید نظر باینکه احزاب در انگلستان تابع انتظامات محدود و سختی هستند حضور لیدر آنها در داخله مرکز خزانه داری اقتدار و قوت آن اداره را نیز زیادهای مینماید .

بملازمه عقاید عمومی با اتفاق آراء باین نفوق و امتیازی که بخزانه داری داده شده کمک و مساعدت مینماید ، زیرا عقاید عمومی این امر را باعث ثنات و حفظ تنظیمات عالیه مملکت دانسته و این اقتدار را در مقابل مداخلات بی ملاحظه و خرج تراشی وزرای دیگر سد محکمی میداند .

خلاصه اینکه عقاید عمومی از روی کمال عقل این مسئله را دریافته است که ترقی امور مائیه مبنای سعادت گرابها و اولین منبع منافع مملکتی است و لازم است که قبل از هر چیز از این امر مهم حفظ و حراست بشود

خزانه داری است

اما در خصوص قشون و بحریه تا بهیئت آنها نسبت به خزانه داری کمتر است متعاقب مناقشات طولانی روابط خزانه داری با وزیر جنگ و وزیر بحریه در ۲۴ نوامبر ۱۸۷۰ در تحت عنوان یادداشتی قطعا مبین و مرتب شده است .

مواد مندرجه این یادداشت تصریح مینماید که سه هفته قبل از انعقاد کمیته برآوردهای مجلس شورای ملی بودجه وزارت جنگ و وزارت بحریه با ذکر ارقام قطعی بخزانه داری تسلیم میشود ، خزانه داری از آن اوائج اطلاع حاصل نموده و پیشنهاد آنها را به مجلس شورای ملی بخود دزرای مربوطه را گذار مینماید .

اما این مسئله را توضیح میدهند که بر آوردهای وزارتخانه های جنگ و بحریه را بدون تصدیق قبلی خزانه داری نمیتوان تغییر داد .

و هیچ مخارج جدیدی ایز بدون رضایت و تصدیق خزانه داری نباید در آن اوائج درج شود و بالاخره هیچ یادداشت و تقریر تشکیلات یا هیچ رفورمی را جمع به مواجبه و حقوق بدون رضایت خزانه داری نمیتوان بشام پیشنهاد نمود ، لردهای خزانه داری اظهار میدارند که مطابق شرایط مذکوره در قوق مصافی که بدون رضایت آنها رأی آن مجلس خواسته میشود اجازت پرداخت آنها را کافی یا کامل العیار نخواهند دانست .

خارج از این امتیازات لازمه در مقابل وزارتخانه هائی که نامتقلال خود مخصوصاً مشتاق هستند (امتیازائی که استقلال کامله این وزارتخانه ها را بر کم مینماید) میتوان گفت خزانه داری در پیشنهاد های سایر دوائر دولتی باک حق حقیقی کنترل را ، تمام مفهوم و معنی کلمه کنترل : موفق اجرا میکند و راجع با دزرات

و دوائر كشورى غير نظامى يعنى بيشتر از نصف يك بر آورد بودجه عمليات خزانه دارى مخصوصاً بطرز اداره نمودن و توبه بودجه متعلق بفسود خزانه است .

در آتیه خواهیم دید که این اقتیاز و توبه وزارت مالیه نسبت شرقی مالیه انگلستان بجه اثر مفیدیرا داراست .

* پنجم خلاصه لایحه بودجه دربار ایران *

مختصراً کی تهیه بودجه را مینمایند؟ دولت در تمام محالک با شروط و اختیارات متفاوت بجه مأمورینی در نزد دولت در لایحه تهیه بودجه مینمایند؟ ابتدا مأمورین محلی که مخصوصاً صلاحیت تعیین احتیاجات و آرزوهای اهالی را دارند پس از آن اارات مرکزی و وزرا که متعاقباً پیشنهادهای ابتدائی را مراجعه و مذاکره نمودند. بنابراین نظریات شخصی خود را بآن اضافه مینمایند. وزیر مالیه ام الح بودجه همکاران خود را گرفته و بر حسب قواعدها محاسبه نمود. متفاوت اوضاع مذکوره را مرکزیت داده یا کنترل مینماید. وزیر مالیه لایحه بودجه را عاینات را که شخصاً تهیه نمود است با واقع بودجه محاسبه نمود. ولایحه قانون کلیه بودجه مالیه مملکتی را باساده بودن مقدمه بارمان پیشنهاد مینماید (۱).

(۱) مقصود از مقدمه شرحی است که در مقدمه بودجه لایحه بودجه دربار ملاحظه عمومی را نسبت بازپرداد خواهد ممالکتی و ممالک ایران از یاد یا حذف و کسر ممالیاتها و همچنین نسبت به مزاج ممالکتی چه از بودجه ممالک یا حذف و کسر مصارف غیر لازمه بطور روشیح باین سوده و دلالتی که این مقدمه بجه بودجه شده است در آن مقدمه ذکر مینماید .

فصل چهارم

موقع تهیه بودجه - تاریخ ابتدای سنه مالیه

۱- اول - موقع تهیه بودجه در مملکت فرانسه + باستانهای مساوات فوق
آماده تهیه بودجه بازده ماه قبل میشود + مساوی و اشکالات يك فاصله زیاد مابین
تهیه و اجرای بودجه بر آوردهای بودجه صحت و سلامت خود را از دست میدهد
چون دوم چارمهای که تا کنون پیشنهاد شده است تغییر ابتدائی سنه مالیه
لازمه پیشنهادی میوسیر و بارن لوی دو فرانسه در سنه ۱۸۱۹ دلائل تصویب
آن در لایحه از طرف مجلس امیان

۲- سوم - از تاریخ سنه ۱۸۱۹ انگلستان ممالک متعدد امریکا + ایتالیا
آلمان و غیره تاریخ ابتدای سنه مالیه را تغییر داده اند تا اینکه فاصله مابین تهیه
و اجرای بودجه را کمتر نموده باشند + معاهده متسوس در طرز مالیه انگلستان
۳- چهارم - در فرانسه يك پیشنهاد جدیدی راچم بر عود ماه ۱۸۸۸
مثل پیشنهاد ۱۸۱۹ رد گردید دلائل مجلس سنا راچم برد لایحه مرسوم راپورت
میو لئون سای ایراداتی که در درجه دوم اهمیت واقع است

۴- پنجم - باوجود عدم تغییر تاریخ ابتدای سنه مالیه ترتیب يك دوازدهم
با اشکالاتی که دار است مثل مملکت بلژیک و اساس مابین تهیه و اجرای بودجه
و از دیگرانتر میباشد (۱)

۵- ششم - تا هوشیکه مبادات و معارج بطور صحت و نظیر پیش بینی

(۱) يك دوازدهم اعتبارات موقتی است که مجلس بطور مساعد مامدیه
یا قضاط مامدیه اجازه میدهد که تا تصویب بودجه نظامی دولت میتواند معارج خود
را پرداخت نماید ممکن است بجای يك دوازدهم چند دوازدهم تصویب شود

تجدید باشد بودجه به‌منای حقیقی کلمه وجود تاریخی نخواهد داشت

تاریخ تهیه بودجه از نقطه نظر پیش بینی جمع و شرح احوال منافع اساسی است .

هر چه موقعی بودجه تهیه میشود ، بدو باید حالت مساوات مختلفه دنیا در همه ممالک تهیه بودجه میباشد تا معلوم شود بهترین و مفید ترین درام برای تهیه بودجه کدام است

۱ - موقع تهیه بودجه در مملکت فرانسه

در فرانسه ادارات مختلفه از ماه اکتبر یا ماه نوامبر شروع تهیه بودجه مینمایند .

معلوم است که ماه اکتبر یا نوامبر که در اینجا گفته میشود مقصود از ماههایی نیست که بلافاصله قبل از سنه اجرای بودجه هستند بلکه مربوط بیکسال قبل از آنست .

در ماه اکتبر یا نوامبر ادارات بودجه‌ای را تهیه مینمایند که مربوط به یکسال بعد از سنه آنیه است . باین معنی که هر عوط بسته ۱۸۸۱ است که چهارده یا پانزده ماه بعد شروع میشود باین ترتیب - در ۱ اکتبر ۱۸۹۰ بودجه سنه ۱۸۹۲ تهیه شده و در ماه اکتبر ۱۸۹۱ بودجه سنه ۱۸۹۳ را تهیه مینمایند .

پس راجع بمملکت فرانسه جواب مسئله که در ابتدای این فصل ذکر شده خیلی سهل و ساده است - درجه تاریخ تهیه بودجه میشود چهارده یا پانزده ماه قبل از موقع ابتدای بودجه .

در این سنوات اخیره اغناکت و ابرساع فوق آمده این ترتیب عادی تهیه بودجه را تغییر داده است مثلا بودجه سنه ۱۸۸۹ - ۱۰ وزیر مالیه

در اواخر ماه ژون تهیه نموده است بطوریکه ادارات دولتی که در ماه اکتبر و نوامبر ۱۸۸۷ در حقیقت شروع بکارهای ابتدائی و برآوردهای مخارج سنه ۱۸۸۰ نموده اند میبایستی بعد عمایلت خود را مجدداً در يك موقع نزدیکتری بابتدای سنه مزایه شروع نمایند .

نسبت بودجه سنه ۱۸۹۰ صورت جلسه هیئت وزراء در پنجم ژانویه ۱۸۸۹ بما عینه همانند که در این تاریخ فقط وزیر مالیه از همکاران خود بمدت و سهالت بسیار کمی درخواست نقلهای برآوردهای رعایادات پیش بینی های مخارجی را نموده است که اساس بودجه ۱۸۹۰ را تشکیل میداده اند

اما صرف نظر از ستوانی که بواسطه بحرانیهای پیش در پیش هیئت وزراء و يك دوازدهم ها و اتفاقات پارلمانی و غیره وضعیت پیشنهاد بودجه را متزلزل نموده بودجه های تمام وزارتخانه ها در مملکت فرانسه عادتاً در ماههای سپتامبر و اکتبر یا نوامبر یعنی چهارده یا پانزده ماه قبل تهیه شده است (سال ماقبل سنه اخیریکه پیش از اشداء و اجرای بودجه واقع است) این است جدولی از تاریخ پیشنهادهای قانونی بودجه در سنوات اخیر :

تاریخ تقدیم لایحه بودجه بمجلس شورای ملی

بودجه	سنه	۱۸۸۰	در تاریخ	۲۳	ژانویه	۱۸۷۹
"	"	۱۸۸۱	"	۳۱	"	۱۸۸۰
"	"	۱۷۸۱	"	۲۱	"	۱۸۸۱
"	"	۱۸۸۳	"	۲۳	"	۱۸۸۲
"	"	۱۸۸۴	"	۳	مارس	۱۸۸۳
"	"	۱۸۸۵	"	۲۸	فوریه	۱۸۸۴

۱۸۸۵	مارس	۲۳	فوریه	۱۸۸۶	•	•
۱۸۸۶	•	۱۶	•	۱۸۸۷	•	•
۱۸۸۷	•	۲۲	•	۱۸۸۸	•	•
۱۸۸۸	ژوئن	۲۱	•	۱۸۸۹	•	•
۱۸۸۹	فوریه	۹	•	۱۸۹۰	•	•
۱۸۹۰	•	۲۲	•	۱۸۹۱	•	•

(بودجه ۱۸۹۲ در تاریخ ۱۷ فوریه ۱۸۹۲ پیشنهاد شده است)
 چنانچه وزیر مالیه عادتاً از تاریخ ماه ژانویه تا فوریه لایحه
 بودجه عمومی را بمجلس خواهد تقدیم نماید لازم است که ادارات
 مدیونته تهیه لواحق بودجه مخصوصی خود را از ماه اکتبر سال قبل
 بنمایند .

در اینجا سؤالی است که اگر مطابق معمول مجلس بودجه را
 را در اواخر سال تصدیق و تصویب مینمایند بچه مناسبت در پیشنهاد
 لایحه بودجه آنقدر تمجیل میشود ؟ باید گفت غرض بواسطه افراط
 رعایت این موضوع مجلسین نیز همیشه این تمجیل وزیر مالیه را تقدیر
 نموده اند .

چنانکه صورت مجلس ها می بینیم که وزیر مالیه میگردد افتخار
 دارم از اینکه بودجه سنه . . . را بمجلس تقدیم نمایم (تعمین نمایندگان)
 در صورت مجلس های هر ساله نیز بدون تغییر این اسلوب هر قوم و
 مذکور است .

سر فنظر از تعارفات معمولی عادی چه دلیل جدیدی اسباب تحسین
 برای پیشنهاد بی توقع یک لایحه باید بشود که پیش بینی عایدات و
 مخارج آن اجباراً صحیح و قطعی نیست زیرا در مدت چهارده یا پانزده

ماه قبل از سنه مالیه و در همان دو از ده ماه اجرائی بودجه چندین وقایع سیاسی و تجارتمی و مالیه ممکن است اساس رسول عایدات را متر از رو تخمینات مخارج را تغییر دهد! چقدر از مال آنها ممکن است کسر عمل حاصل نموده یا اتفاقاً اضافه بشود! چه احتیاجات و ضروریات جدیدی خواه از اثر انقضاات خارجی خواه بدیناسبیت اوضاع داخلی ممکن است ایجاد شود یا بواسطه میل طبیعی پارلمان یا افراط و تفریط چه قوانین جدیدی ممکن است اسباب نهمدانی شود که پرداخت مطالب آنها را گزیر بر خلاف صرفه دعوتی و چقدر امکان حقیقی دارد که آخرین موقع اجرائی بودجه صرفه جوتیهائی بشود که اظهار آنها قبلاً غیر ممکن بوده است -

بودجه در تشکیلات و تنظیمات مالیه فرانسه بواسطه این که بودجه مدتی قبل تهیه میشود هر نوع ثبات و استحکامی را در بر آوردهها بر میدارد.

بعلاوه نه فقط هوشی و ذکاوت تهیه کنندگان بودجه برای درک مطالب يك آئینه خیلی دردی کافی نیست بلکه سادگی آنها از ناریکی و مجهولیت اطلاعات آینده استفاده نموده و نمهداً برای خود تصوراتی میضامید (نتیجه این ترتیب دو قسم افراط و تفریط را مخصوصاً نسبت بموازنه و تعادل بودجه که در فصول دیگر بحث خواهیم نمود هر بر دارد).

(۱) اعتبارات اضافی .

(۲) زیاد تخمین نمودن عایدات .

ار لا اعتبارات اضافی . نظر باین که تخمین صحیح مخارج از مدتی قبل از موقع غیر ممکن است بنابراین این از عدم توانائی غیر قابل تردید

در نقاید ارقام مخارج استفاده نموده و حق در خواست وجود لایحه را در آئیه بعنوان اعتبارات اضافی در موقع جریان لایحه برای خود محفوظ میدارد.

نایب‌الزیناد بر آورد نمودن عایدات یعنی خوش بینی تمامی و اعتماد کورکورانه و تصورات در ازدیاد ثروت و ترقی معیشت تا وقتی که کسر عایدات از مبلغ بر آورد شده این تصورات موهوم وطن پرستانه را کشف و معلوم نماید.

چقدر از بودجهها خصوصاً در اواخر دوره دفاع پس از سنه ۱۷۸۸ دیده شده است که موازنه آنها روی کاغذ و به اسطه همین دو اسامی مخرب یعنی زیاد بر آورد نمودن عایدات و اتساعات اضافی که نتیجه بموقع تهیه نمودن آن بوده بعد ملایس بودجه گردیده است.

برای چاره جوئی این اوضاع و زدیانت نمودن باربع تهیه بودجه بموقع اجرای آن اقدامات مختلفه ای که در فرانسه شده و ملاحظه کردیم که از ممالک خارجه اتفاق کرده اند اطلاعات مفیدین را بمالکمان هینمارک (۱).

(۱) تهیه بودجه در قانون معامیلات عمومی ایران مطابق مواد ذیل است:

ماده ۷ - همه ساله هر وزیر باید بودجه مخارج وزارتخانه خود را برای سه آئیه حاضر نموده در طرف سه ماه اول سال بودورت، ماله بدهد.

ماده ۸ - وزیر ماله باید تمام این بودجه ها را در بانک مرکزی جمع و بودجه عایدات را نیز با آنها ضمیمه کرده بودجه آگلی دولت را تشکیل و تنظیم نماید.

ماده ۹ - این بودجه را در اوایل سه آخر سال در مجلس مدعاها و برای سال بعد پیشنهاد مجلس شورای ملی خواهد شد.

۲ - لایحه تغییر سنه مالیه در ۱۸۱۹

مذهبات و اقسامی که ما شرح دادیم طرف توجه بوده و اقدامات برای دفع آن بعمل آورده‌اند.

از همان موقع که بودجه، مرتب شده یعنی از ابتدای رسته و راسیون اشکاف بزرگی نسبت به پیش بینیهای بودجه کشف شده است. مسبود در ۱۸۱۹ در موقع تهیه بودجه در ماه ژانویه این طور بیان می‌نماید: «از چنین موقع دور یعنی ۱۴ ماه فاصله پیش بینی در کار بهبود و بر آوردهای تخمینی هم غیر ممکن است حدودیکه برای هر یک از مخارج فرار داده شده خیالی و موهوم بوده است تقاضای وجود زیادی میشود از آنرا اینکه مبادا در موقع عمل کسر حاصل شود».

در موقعیکه مسیو دسر این ترتیب اطلاق مینمود خود او کابینه که از در آن عضویت داشت پیشنهادهایی برای علاج واقعه در تغییر تاریخ ابتدائی سنه مالیه مینمودند.

تغییر ابتدائی سنه مالیه عبارت از اینست سنه مالیه در عوض ماه ژانویه از ماه ژویه شروع شود.

در مملکت فرانسه از سنه ۱۷۸۹ سنه مالیه از اول ژانویه شروع و در ۳۶ ماه دسامبر ختم میشود و این عطلاق سنه معمولی آنجا است.

هیئت دولت مسیو دسر و بادن لوئی اینطور تقاضا مینمودند که بعدها راجع با امور مالیه در عوض دوازده ماه از ژانویه تا دسامبر، دوازده ماه از ژویه تا ژون قبول شده بمبادا آخری سنه مالیه از اول ماه ژویه شروع و در ۳۰ ژون ختم شود.

شاید در ابتدای امر نسبت به نقطه نظر اینکه عا را مشغول نمود
فوائد این تمیز ملاحظه نشود. زیرا این طور تصور میشود که اگر
ابتدای سنه مالیه شش ماه عقب برده شود تهیه بودجه نیز شش ماه عقب
رفته و فاصله این دو تاریخ تهیه و اجرای بودجه سه ماه اولی خواهد
ماند ولی حل مسئله قطعاً باین ترتیب بوده است: که تاریخ تهیه بودجه
عقب برداشته و همیشه بهمان حد سابق بوده و بنابراین در آئیننامه ای
سنه مالیه را (که در شاه زویه قرار داده شد) به موقع تهیه بودجه شش ماه
تزدیکتر میکرد.

دوره اجلاسیه معمولی مجلسین که میتوانست با فرصت اعمال خود
را مشغول کارهای مهم نمایند همان دوره اجلاسیه زمستان است. زیرا
این دوره معمولی عادی بر طبق اصول پارلمانی فرانسه است. در خلال
نصف دیگر سال که بواسطه تعطیل و استعینات فلاحی، منقطع میشود
اشکالات فوری المعاده ممکن است مراجعته امور قانونی، ارتش و مذهب و
مسئله اقدام شود.

این مفاید واضحاً از طرف باطنین دولت در محاسبات نمایندگان مالی
در سنه ۱۸۱۹ بیان شده است. «کلی ابتدای سنه مالیه، اولین خواهد
نمود و شما آقایان نمایندگان ملت در لایق بودید. در این وقت امر واقع
عادی دوره اجلاسیه شما است و اگر این موقع عادی باشد در فصل
زمستان باشد پس دیگر مخالفتی در آن نمی توان نمود و این فقط
موقعیت صکه سنه مالیه را تمس می نمایند (مطابق ماده ۱۵ قانون
۱۸۱۹).

معموداً در پیل نو میباید ۵۰ یا ۶۰ روز اول آن دوره اجلاسیه
مجلسین در وسط سال عمر ممکن است به شا ایله که بد (در صورتیکه

مجلسین برای ماه ژویه یا اوت دعوت و منعقد شوند. شما مهمترین اشخاصی که باید در آنجا حضور داشته باشند از مجلس خارج نموده‌اید و این اشخاص عبارت از مردمان صنعت کار و کارگر هستند که در آن موقع اشتغالانی دارند پس در این صورت نمایندگی مملکت فرانسه بدست سرعابه‌داران یا مأمورین دولتی یا بیکارهای پاریس خواهد افتاد. (۱۵ فوریه ۱۸۱۹).

مجلسی که هر کس از هلاکشی که منازل آنها در ازیاریس است میباشد ممکن نیست تاستان یعنی فصلیکه موقع کارهای زراعت در فلاح است منعقد شود. (۱۶ فوریه ۱۸۱۹).

چندانکه مهمترین امور قوه مقننه در زمستان و بهار از ماه ژانویه تا ژویه انجام گرفته شود پس هنگام این ماههای (نااستغال) پرزحمت است که پارلمان باید خود را مشغول کار اصلی و اساسی خود نماید و این کار اساسی را چه در رأی در بودجه است.

همیشه بودجه در مدت این شش ماهه اول سال رأی داده شد بلافاصله سه ماهه برای اجرای آن از ابتدای ماه ژویه شروع میشود در صورتیکه لایحه پیشنهادی در آن را قبول شده تصور نمائیم بودجه توسط ادارات مرکزی مثل حاله در عمل پائیز تهیه شده فقط پارلمان در زمستان مطالعه و مذاقه نموده و در بهار رأی میدهد که این بودجه بلافاصله از اول ماه ژویه بموقع اجرا گذاشته میشود بطوری که فاصله مابین تهیه و اجرای آن که سابقاً پانزده ماه بود به نه ماه تبدیل خواهد شد.

افتتاح سه ماهه از ماه ژویه عبارت از کم نمودن شش ماه از فاصله حالیه و در زمینه سیمین اصلاح نواقصی است که امروز تمام مردم

شکایت آرا می‌نماید « منصوصاً در مقدمه لایحه بودجه ۱۸۶۹ گفته
میشود: اول ماه ژوئیه فقط از این نقطه نظر انتخاب شده است که کمترین
فاصله ممکنه مابین پیشنهاد و اجرای بودجه وجود داشته باشد » (بیان
مقدمه بلن لوی ۱۱ ژانویه ۱۸۶۹).

بعینا لایحه پیشنهادی در دوره رستوراسیون با وجود مذاقحه
شدیدی که از طرف دولت شد به مخالفت های سخت تری برخورد و
در اصل ۲۹ قانون اساسی نیز همان برای آن معلول گردید زیرا قانون
میگوید: « مالیات اراضی در املاک فقط برای یکسال مصوب میشود »
چون بواسطه این تغییر ضروریات چتین تقاضا مناجود که برای دوره
سال اول مالیات املاک و اراضی برای مدت بیجده ماه رأی داده شود
عندئذ انشاء مجلسین مخالفت و سعی در رد بودن این فورم نمودند
بدون اینکه مذاقحه دیگری نیز شده باشد.

با وجود این معلول لایحه دولت با اکثریت کمی در مجلس امانتدگان
ملی تصویب گردید ولی مجلس اعیان فقط تعارض و در ظاهر سیارت قانون
اساسی قرار داده و بر طبق رأی کمیسیون خودشان پیشنهاد دولت را در
تغییر ابتدای سنه مالیه با اکثریت ۹۳ رأی در مقابل ۵۱ رأی رد نموده
(۱ مارس ۱۸۶۹) در روز بعد از این واقعه یک دسته شصت نفری که
جدیداً معین شده بودند در مجلس اعیان که بعدها مجلس اعیانتهی شد
بموافقت دولت اثریتی تشکیل دادند لی دیگر لایحه در بوط سنه مالیه
پیشنهاد نگردیده از دوره رستوراسیون تا این ايام بشیره لایحه منبور
از دستور پارلمان فرانسه معجزا ناولد گردید

* ۳ - تواریخ ابتدای سنه مالیه در ممالک خارجه

در همین ایام تقریباً تمام ممالک خارجه بر خلاف فرانسه رفورم سنه مالیه را تحت مذاقه قرار داده و بموقع اجرا گذاردند .
 اگرچه ایذا لیا آخرین مملکتی است که باین سدد افتاد ولی نظر باینکه قانون گذاری او مربوط و متکی بر مشق و نمونه عمل پیشقدم است ما مخصوصاً ایتالیا را ابتدا محل بحث قرار میدهیم .
 مدتی بود که عقیده عمومی در ایتالیا قوائد تغییر زمان ابتدای سنه مالیه را در نظر میداشت و اعضای کمیسیون بودجه مجلس مثل سایر نمایندگان عادت تعطیل تابستان را داشته و در اواخر پاییز مراجعت نموده و با کمال عجله شروع بشور و نهیه رایورت های خود مینمایند برای علاج این وضعیت کافی خواهد بود که مثل انگلستان بر خلاف فرانسه سنه مالیه را از اول ماه آوریل فروردین قرار داده باین ترتیب که سه ماه زمستان اول سال از ژانویه تا آخر مارس مخصوص مباحثات مفیده شده و مذاقه حقیقی و جدی بودجه تقریباً بلافاصله قبل از اجرای آن میشود (۲۹ نوامبر ۱۸۷۷) .

ایتالیا ابتدا نظر داشت که مطابق انگلستان تاریخ اول آوریل را برای سنه مالیه قبول نماید و بر طبق این عقیده لوایح دولتی نیز تهیه گردید .

همینو سابقگانی حتی اول ماه مارس را پیشنهاد نمود ولی بالاخره با تاریخ اول ژویه که کمیونهای دو مجلس هم آنرا ترجیح داده بودند موافق گردیده و تا اون ۱۸۸۴ قطعاً این تاریخ را تصدیق و تصویب نمود و سنه مالیه از اول ماه ژویه شروع شده و در ۳۰ ماه ژون سال بعد ختم

تحت همان قواعد سلطنت پروس قرار داده شده است.

در انگلستان در قرن اخیر سنه مالیه ۲۹ سپتامبر شروع میگردد
از آن بعد به پنجم ماژ انویه مبدل گردید در سنه ۱۸۳۴ يك بودجه
ضمیمه اضافه سنه مالیه را تا پنجم آوریل تمدید نمود اما چون اغلب
ادارات مدارمت در «عامیه قدیم» مینمودند بی ترتیبی بزرگی تا سنه
۱۸۵۴ در امور مالیه وجود داشت در آنوقت تاریخ ۳۱ مارس با يك
قاعده عمومی و قطعی قبول گردیده و از تاریخ ۱۸۵۵ - ۱۸۵۴
تا کنون سنه مالیه انگلستان از اول ماه آوریل شروع و در ۳۱ مارس
ختم میشود.

تقریباً در همانا کثیر هر سال نهیمه ابتدائی بودجهها از طرف ادارات
وزارت خانههای مختلفه انجام میگردد در آن موقع متحد المال از طرف
خزانه داری وزارت خانه ها و ادارات دولتی را برای تنظیم و ترتیب
بر آورده های بودجه خودشان دعوت مینماید پیشنهاد های ادارات
مزبور را جمع بوزارت جنگ و بحریه مستقیماً بتوسط وزرای مربوطه
خود و راجع بسایر وزارت خانهها بتوسط خزانه داری در ماه فوریه به
مجلسین تقدیم میشود.

این ترتیبات و فو اصلی که تا بحال برای انگلستان گفته شد با
مقررات ممالک سابق الذکر کمتر تفاوت دارد ولی از توضیح آنیه خواهیم
دانست که تخمینات بودجه عایدات و مخارج انگلستان دارای اطمینان و
صحت استثنائی است.

پیشنهاد بودجه از طرف وزیر مالیه باینطور صحیح توضیحات کل
تخمینات عایدات و مخارج انگلستان مثل سایر ممالک اروپا يك مال یابند
ماه قبل از افتتاح سنه مالیه واقع نمیشود بلکه بلافاصله قبل از افتتاح سنه

مالیه غالباً روز دوم سال مالیه وزیر مالیه تضمینات قطعی خود را در مجلس تشریح و توضیح مینماید.

تواریخ اوضیحات و بیاناتیکه در چندین سال راجع به بودجه انگلستان وزیر مالیه نموده است.

۱۸۸۵	۳۰	آوریل	۱۸۸۵ - ۱۸۸۶	بودجه
۱۸۸۷	۳۱	•	۱۸۸۷ - ۱۸۸۸	•
۱۸۸۸	۲۶	مارس	۱۷۸۸ - ۱۸۸۹	•
۱۸۸۹	۱۵	آوریل	۱۸۸۹ - ۱۸۹۰	•
۱۸۹۰	۱۷	•	۱۸۹۰ - ۱۸۹۱	•
۱۸۹۱	۲۳	•	۱۸۹۱ - ۱۸۹۲	•

مابین ترتیب فقط چند روز قبل از افتتاح سنه مالیه را با نامس او وقت در همان اوایل ماه ابتدای سنه مالیه جاریه وزیر مالیه بودجه خود را تعیین مینماید تضمینات وزیر مالیه با طرف مذکور در «حقیقت» توافق و اتفاقات آینده مطابق است وزیر مالیه آیه را برت که می آید. با آنکه آنرا مشاهده مینماید در حقوقی که او حرف میزند «حقیقتی» را فراهم بودجه شامل آنهاست شروع بجریان نمودن آن و سنه مالیه یا شروع حاشیه با در صرف افتتاح است.

از آنوقت وزیر مالیه در یک زمینه معین و ناشی حرکت کرده و عقلی برای او وضع نموده. بودجه تقسیمات اصلی و ابتدای خود را تا اختتام سال تقریباً محفوظ خواهد داشت و چون اساس آن خارج از صورت و خیالات موهومه است بر منتهای حقیقت برقرار شده است و سایر این تقاضای اعتبارات اضافی افزایش موهومی «حقیقت» را براساسه را تا این سنوات اخیر سرراگون نموده در چندین بیانات و سخنواره